

ELS MÉS
VENUTS
Ficció

El cel no és
per a tothom
Marta Rojals

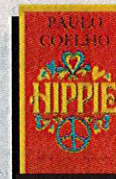
L'art de portar
gavardina
Sergi Pàmies

La desaparició
de Stephanie
Mailer
Joël Dicker

Teoria general
de l'oblit
José Eduardo
Agualusa

Hippie
Paulo Coelho

OPINIÓ

Història en minúscules

La publicació de les cartes privades que s'enviaven persones que ens mereixen un cert crèdit intel·lectual ens permet viatjar en el temps sense persona interposada i ens ajuda a fer-nos càrrec de com era viure en un passat del qual no tenim experiència directa. En aquest sentit, hem de celebrar la publicació de l'epistolari *Estimat amic* entre Gaziell i Josep Pla. Aquests dos autors tenien molts aspectes en comú. Eren periodistes llegits i viatjats, liberals que no havien simpatitzat amb la causa republicana, però que es mostraven molt crítics amb la dictadura franquista. Anaven escrivint i guanyant-se la vida com podien, en una solitud lúcida, allunyats dels cercles de decisió que havien freqüentat. Gaziell (Sant Feliu de Guíxols, 1887) era deu anys més gran que el palafrugellenc Josep Pla. De jove, Pla havia atacat públicament Gaziell, però la postguerra els va acostar.

L'epistolari que ha publicat Destino és

**Celebrem
la publicació
de l'epistolari
entre Gaziell i
Josep Pla**

Vicenç Pagès Jordà

fragmentari i incomplet, amb fils que es perden. No hi ha grans revelacions, però ens ajuda a entendre el clima de l'època, la història en minúscules, que ja és molt. Comprovem, per exemple, que la primera carta que envia Gaziell, el 1941, s'adreça a "José Pla" i està escrita en castellà. En la segona, del 1946, s'atreveix a afegir una postada en català, i a partir d'aquí la correspondència es desenvolupa en aquesta llengua fins al 1964, any de l'última carta.

Un dels aspectes que m'han interessat més són les referències al primer premi Sant Jordi, que es va concedir el 1960. Entre els set membres d'aquell jurat hi havia Pla i Gaziell, així com Joan Fuster. Aquella edició del premi és coneguda perquè s'hi va presentar Mercè Rodoreda amb una primera versió de *La plaça del diamant*, si bé va guanyar *Viure no és fàcil*, d'Enric Massó, un autor avui dia poc valorat. En les cartes a Gaziell, Pla considera la novel·la de Mercè

Rodoreda un "intent fallit", i *Ronda naval sota la boira*, de Pere Calders, "una llauna impressionant". Sobre la novel·la que hi va presentar Xavier Benguerel, escriu: "No em diu res." Pel que fa a Pedroló, que n'havia presentat dues, no li mereix cap comentari. L'epistolari revela també les conseqüències, en forma de desqualificacions i enemistats, que van seguir a la concessió del premi. Un altre punt d'interès del llibre és l'informe de cinquanta pàgines que Gaziell envia a Pla sobre el diari *La Vanguardia* (Gaziell havia dirigit el diari abans de la guerra), que llavors veu "fondejada en aigües pestilencials". L'informe, que ve a ser un resum del seu llibre pòstum sobre el diari, inclou retrats suculents sobre els directors i conclou: "La història de *La Vanguardia*, fins al 1936, és un model de diari no *engagé* amb res més que amb la conveniència de l'empresa: vull dir la conveniència material. I això, tant sota la monarquia com sota la república."